

**Provning av VMmalt-finalister
15 september 2019**

**Inchmurrin 12 år - 46%
Deanston 12 år - 46,3%
Longmorn 16 år - 48%
Paul John Bold peated - 46%
Kilchoman Sanaig - 46%**

Sommaren är till ända och Telge Whiskysällskap samlas åter på Igelsta gård, den här gången var det ett "krig" om stolarna och flera hamnade på väntelista.

Sällskapets President Curt Högbom hälsar sin vana trogen välkomna och passar sedan på att informera om Skottlandsresan som är under planering som vårutflykt 2020.

Vår ciceron för kvällen är ingen mindre än VM generalen Henrik Aflodal själv och som alltid håller han auditoriet i ett järn grepp med en lång inledning och presentation av vårt första glas på provbrickan som kommer från destilleriet Loch Lomond invid sjön med samma namn grundat så sent som 1965.

Buteljen heter **Inchmurrin 12 years**, döpt efter en av öarna i sjön och ingår således i destilleriets "ISLAND COLLECTION", 46% alkohol, nummer 485 för 379 kronor och kom för övrigt trea i VM finalen på Hasselbacken i vintras i klassen Maltly.

Herr Aflodal berättade en hel del om Loch Lomond Distillery men jag tänker inte återge det, inte nu eftersom vår kommande provning i oktober med Anders Gjörning uteslutande kommer att handla om destilleriets olika produkter och då kommer en fullständig genomgång av historik etc.

Raskt hoppar vi så över till tvåan i klassen Maltly från VM finalen och även på brickan som är **Deanston 12 years**, 46.3% alkohol, nummer 85327 för 499 kronor.

Utefter floden Usige Theamich (det lugna vattendraget på gaeliska) eller bara Teith i södra högländerna bygger uppfinnaren och industrimannen Sir Richard Arkwright sitt vattendrivna bomullsspinneri 1785 och tycker ni att den här upptakten låter väldigt bekant så har ni alldeles rätt för den 11e mars 2018 då vi hade Folke Andersson på besök provade vi bland annat Part nan Angelen nr 13 Deanston 1996 och i mitt referat från tillfället kan man friska upp minnet kring det som kom att bli

Deanston Distillery.

Det går ju undan det här för nu är vi redan på glas nr tre på bricken, världsmästaren 2018 i klassen Malt, **Longmorn 16 years**, 48% alkohol, nummer 561 och kostar 699 kronor.

Legenden om munken Maernanog (eller Mo-emin-og) som i början av 600 talet kristnar pikterna i trakterna kring Moray finns belagd sedan åtminstone senare hälften av 600 talet, man antar att han går ur tiden omkring år 625 men kulten kring honom lever allt jämnt vidare.

För att helga hans minne firades dagen St Marnan eller St Marnoch, för visst helgonförklaras han för sin kristliga gärning och på medeltiden uppförs till och med ett litet kapell till äminnelse, Lann Marnoch (St Marnochs kyrka) å som vanligt väljs platsen för en tidigare forntida kultplats, ett sätt för det kristna att radera ut tidigare trosuppfattningar, platsen i det här fallet är belägen utanför Elgin.

Namnet Mo-emin-og blir via gaeliskans Lhanmorgund å här finner jag en rad översättningar så som Morgan den helige mannen, St Morgans kyrka eller Kyrkan vid myren, senare angliciserat till dagens namn Longmorn, å det är här på arrenderad mark tillhörande gården med samma namn som John Duff reser sitt nya destilleri ovanpå resterna av kapellet Lann Marnoch 1894-95 som får namnet Longmorn-Glenlivet Distillery.

Vem är då denne John Duff, ja absolut ingen dununge vid tiden för bygget, tidigt är han en stor personlighet inom den viktorianska whiskyindustrin.

Vid GlenDronach Distillery, licensierat 1826 av ett konsortium av lantbrukare och affärsmän med James Allardes som tongivande ägare å med the Marquis of Huntly (som senare kom att bli the 5th Duke of Gordon) med i ledet jobbar Duff under många år som destilleri direktör innan han sadlar om till hotellnäringen.

Men vad säger man, har man en gång fått whiskyn i blodet är det sedan svårt att hålla sig borta, så även för John Duff.

Tillsammans med Alexander Grigor Allan (som även kom att bli delägare i Talisker Distillery), whisky trader George Thomson, H. Mackey, John Hopkins och Charles Shirres bildas 1876 John Duff & Company, Duff bygger och driver därpå Glenlossie Distillery i Lossie Valley ca sju kilometer söder om Elgin helt efter eget huvud vilket till en början går riktigt bra, parallellt driver han även gården Thomshill ett kort stycke därifrån.

Johns broder jobbar som ämbetsman i Sydafrika å som den rastlöse själ John är emigrerar han till Kapstaden med fru och sina tre döttrar 1888 i syfte att bygga ett destilleri i Transvaal, men stoppas av president Paulus Kruger som var avogt inställd till all Brittisk affärsverksamhet i landet.

Motarbetad och utan utsikter att kunna förverkliga drömmen om ett destilleri i Sydafrika packar familjen ånyo väskorna och reser vidare till Amerika, men inte heller där finner han möjligheterna för sin destillerinäring, så 1892 styr han och familjen kosan tillbaka till Skottland.

Under ett par års tid driver John destilleriet Bon Accord i Aberdeen och bildar även bolag med en vin och sprithandlare under namnet Douglas, Gordon & Company innan den nu 51årige Duff samlar delar av de gamla John Duff & Company och startar Longmorn-Glenlivet Distillery Company, ett nytt destilleri uppförs sedan invid floden Lossie under åren 1894-95 till en kostnad av 20 000 pund men då är det också ett under av modernitet, all mekanisk utrustning i brygg och pannhus drivs av ett stort vattenhjul och transporterna sköts med tåg på ett eget anlagt stickspår till den närbelägna stationen.

Råspriten och senare whiskyn från de fyra pannorna är av hög qualité och blir snabbt populär hos blandningsfirmorna för sin goda smak.

1897 vädras morgonluft alla grafer pekar spikrakt upp i molnen, det är nu Duff satsar genom att köpa ut delägarna och bildar Longmorn-Glenlivet Distillery Company Limited och tämligen omgående köper han även ut grannen, Benriach-Glenlivet Distillery som han varit med och startat 1897, men allt går inte som det var tänkt för kort därpå spricker whiskyubblan som byggs upp sedan 1880 talet genom Pattisonkrachen, en våldsam konkurs som sätter hela den skotska whiskyindustrin i gungning, vilken jag berör lite närmare i mitt referat om Glenfarclas från sen 2a oktober 2016 för den som är nyfiken.

Duff pantsätter bolagsaktierna hos banken för att få en frist men när han fortfarande inte kan betala skulden säljer banken aktierna vilka förvärvas av en del av bolagets borgenärer, däribland Arthur Sanderson och Tommy Dewar men det är James R. Grant som övertar direktörsstolen.

Ja... vilken historia, någon undrar kanske hur det gick för gamle Duff, jo... efter att han gett sig in i en rad nya affärer försätts han i personlig konkurs 1909 å så var den sagan slut.

Longmorn Distillery finns dock allt jämnt kvar och är en av ett fåtal anläggningar som haft en obruten produktion sedan start.

Under 70 talet byggs pannhuset ut från fyra till åtta stills å sedan 2012 jobbar man med en modern Briggs full lauter mäsktunna som tar 8,5 ton, samtidigt passar man på att bygga ett nytt tunroom och flyttar sju av de åtta jäskaren i rostfritt stål dit samt installerar tre ny kar.

Kapaciteten i pannhuset uppgår till 4 500 000 liter men produktionen löper på 18 mashes på en femdagarsvecka så 3 miljoner liter råsprit årligen rinner ur kranarna från denna heliga plats välsignat av såväl forna gudar som St Marnoch själv kan man tänka...

Då var vi klara med Maltkyklassen å ger oss in i röken till Peatedklassen, här snurrade det verkligen till för mig och jag ställde säkert till det för många, inklusive mig själv när jag blandade ihop vår uppställning med VMuppställningen för vi provade glaset i omvänd ordning... alla andra hade rätt å jag fel... ber om ursäkt.

Det fjärde glaset på brickan är en av de indiska John Distilleries flaggskepp, **Paul John Bold peated**, 46% alkohol, nummer 83260 för 672 kronor.

Indien är ett land med massor av "whiskymärken" men i realiteten väldigt lite riktig whisky, i det allra flesta fall innehåller buteljerna smaklös kofferdestillerad sprit gjord på melass, ris eller i bästa fall korn smaksatt med whiskyessens eller skotsk grain.

Mig veterligt (stor chans att jag har fel igen) finns där bara två producenter som gör riktig maltwhisky och det är Amrut Distillers grundat 1948 och Ponda Distillery grundat i Goa 1971 som tillverkar McDowell's single malt, fram till så sent som 1996 då en ny uppstickare ser dagens ljus för nu etablerar Paul P John sitt helt nya destilleri efter skotsk modell, även det i Goa, hans whisky släpps i England 2012 och idag är hans signaturmalt Paul John "Original Choice" med bland de 10 bäst säljande malterna i världen.

Det finns inte jättemycket att berätta om detta unga destilleri annat än att man sedan 2009 har en ung mycket talangfull Master Distiller Michael D'souza som Paul har en hel del att tacka för sina framgångar.

Utrustningen är förstås modern och man använder ett inhemskt 6 radigt korn samt ett mycket bra grundvatten, i det tropiska klimatet mognar faten fort å andra sidan tar ånglarna 8-10% som sin andel.

Det här är en producent som vi kommer få höra mer av framöver, tro mig...

.....

Så drar det sig så sakteliga mot kväll å på brickan står bara ett glas kvar, **Kilchoman Sanaig** 46% alkohol, nr 11202 för 549 kr.

Det finns provningar å så finns det **PROVNINGAR**, en alldeles legendarisk sådan var när Thomas Sundblom på Clydesdale övertalade bröderna Peter och George Wills från Kilchoman att bromsa in vid Igelsta Gård, på väg hem från en roadtrip som fört dem långt ned i Europa i en gammal Landrover som sett bättre dagar.

Detta tilldrog sig den 11 okt 2015 å referatet finns att läsa här på hemsidan å innehåller faktiskt hemligheter som inte ens herr Aflodal känner till skulle det visa sig.

Låt oss dock ta det från början, Pappa Anthony är inte alls skotte utan engelsmannen som träffar en söt lassie från Skottland, han är redan tidigt i branschen som vintrader och whiskyblender men som oberoende buteljere finns alltid oron över tillgång på bra single malt till blandningarna.

Hustrun Kathy har rötter i Rockside Farm på västra Islay och här börjar drömmen om ett familjeägt genuint och småskaligt gårdsdestilleri som kan bevara hantverket från forna dagar, odla sitt eget korn, mälta jäsa och bränna sin helt egna whisky kort sagt att starta ett åttonde destilleri på Isla, en tanke som ingen tänkt på 124 år tidigare.

Destilleriet stod klart 2005 å vi var faktiskt en liten delegation från Telge Whiskysällskap som besökte gården kort innan produktionen kom igång med fina minnen därifrån resten är som man brukar säga historia... för visst är det historiskt att det lilla gårdsdestilleriet slår sina större och äldre "bröder" på ön duktigt på fingrarna när de blir guld för Kilchoman Sanaig i Whisky VM finalen 2018.

.....

Som vanligt har det varit en givande provning av riktigt bra whisky, Henrik han även informera om den nya hemsidan som är under uppbyggnad och kommer att ersätta whiskyspot på sikt, en sida tänkt för nyheter om destillat av allehanda slag å som kommer ta ett betydligt vidare grepp om branschen.

Samtidigt gör han oss uppmärksamma på systembolagets sätt att hålla ned priserna för skotska destillerier, visserligen bra för oss svenska konsumenter men i en förlängning kan det bidra till att namnkunniga producenter får nog och försvinner från den svenska marknaden vilket vore förödande, att han utvecklade detta till ett riktigt brandtal till förmån för en friare prissättning är föga förvånande för här finns all anledning till oro.

Så återstår bara middagen vilken alltid är en trevlig avslutning innan alla skiljs för den här gången.

Referat: Anders G. Svantesson

Foto & Layout: Sten Benje